Lieta Nr.C32346312
SKC – 370/2016

# S P R I E D U M S

Rīgā 2016.gada 15.novembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā:
tiesnesis referents N.Salenieks
tiesnese A.Vītola
tiesnese M.Zāģere

izskatīja rakstveida procesā civillietu sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 18.decembra spriedumu daļā par ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu /pers. B/ prasībā pret automašīnu garāžu īpašnieku kooperatīvo sabiedrību /Nosaukums A/ par apliecinājuma izsniegšanu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Ar garāžu īpašnieku kooperatīvās sabiedrības (turpmāk – GĪKS) /Nosaukums A/ 2000.gada 12.decembra valdes lēmumu /pers. B/ uzņemta GĪKS /Nosaukums A/ biedru sastāvā.

[2] /pers. B/ 2012.gada 21.septembrī cēlusi tiesā prasību pret GĪKS /Nosaukums A/ par pienākuma uzlikšanu atbildētājai izsniegt prasītājai rakstisku apliecinājumu par viņas izslēgšanu no GĪKS /Nosaukums A/ un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[3] Ar Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 3.jūnija spriedumu /pers. B/ prasība noraidīta.

[4] Izskatījusi lietu sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2013.gada 18.decembra spriedumu prasību apmierinājusi daļēji. Atbildētājai uzlikts pienākums izsniegt prasītājai apliecinājumu par izstāšanos no GĪKS /Nosaukums A/ un no prasītājas atbildētājas labā piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi 177,86 EUR. Prasība daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu noraidīta, no atbildētājas prasītājas labā piedzīti tiesas izdevumi 28,46 EUR un valsts ienākumos no atbildētājas piedzīti tiesas izdevumi 120,75 EUR.

Tiesa konstatēja, ka GĪKS /Nosaukums A/ juridisko palīdzību sniegusi zvērināta advokāte Ināra Endziņa, kura lietā iesniegusi pierādījumus, ka atbildētājai radušies ar lietas vešanu saistītie izdevumi advokāta palīdzības samaksai kopā 177,86 EUR (*sk. lietas 46., 79.lpp.*).

Ņemot vērā, ka minētā summa nepārsniedz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktā paredzēto apmēru, kā arī to, ka prasība daļā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir noraidīta, tiesa atzina par iespējamu ar lietas vešanu saistītos izdevumus to faktiskajā apmērā piedzīt no prasītājas atbildētājas labā.

[5] Par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 18.decembra spriedumu prasības noraidītajā daļā kasācijas sūdzību iesniegusi prasītāja, cita starpā, lūdzot piespriest atbildētājai pašai uzņemties apmaksāt savus ar lietas vešanu saistītos izdevumus advokāta palīdzības samaksai.

[6] Ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta tiesnešu kolēģijas 2015.gada 12.maija rīcības sēdes lēmumu kasācijas tiesvedība ierosināta sakarā ar /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 18.decembra spriedumu daļā, ar kuru no prasītājas atbildētājas labā piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi.

Pārējā daļā kasācijas tiesvedību atteikts ierosināt, jo tiesnešu kolēģijai neradās šaubas par pārsūdzētā sprieduma tiesiskumu, un izskatāmajai lietai nav nozīmes judikatūras veidošanā.

[7] Augstākajā tiesā 2016.gada 6.oktobrī saņemts /pers. B/ lūgums noteikt lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 464.$^2$ pants (lietas izskatīšanas noteikšana kasācijas instancē) paredz, ka lietas izskatīšanu nosaka rakstveida procesā, ja iespējams pieņemt nolēmumu pēc lietā esošajiem materiāliem. Ja nepieciešami lietas dalībnieku papildu paskaidrojumi vai pēc Augstākās tiesas ieskata attiecīgajai lietai var būt īpaša nozīme likuma normu iztulkošanā, nosaka lietas izskatīšanu tiesas sēdē.

Nekonstatējot Civilprocesa likuma 464.$^2$ panta otrajā teikumā noteiktos apstākļus, Civillietu departaments nesaskata pamatu /pers. B/ lūguma apmierināšanai.

**Motīvu daļa**

[8] Pārbaudījis sprieduma likumību daļā, kurā ierosināta kasācijas tiesvedība, Augstākās tiesas Civillietu departaments atzīst, ka spriedums daļā, ar kuru no prasītājas atbildētājas labā piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi, atceļams.

[9] Kārtību un apmēru, kādā atlīdzināmi ar lietas vešanu saistītie izdevumi, reglamentē Civilprocesa likuma 44.pants.

[9.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 44.panta otrajai daļai ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespiež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, kā arī tad, ja prasītājs neuztur savus prasījumus sakarā ar to, ka atbildētājs tos pēc prasības

iesniegšanas labprātīgi apmierinājis. Turpretim atbildētāja tiesības saņemt ar lietas vešanu saistīto izdevumu atlīdzinājumu no prasītāja paredz minētā panta trešā daļa, kas noteic: „ja prasība noraidīta, ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no prasītāja par labu atbildētājam".

No minētajām tiesību normām izriet, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi piespriežami no puses, kura prāvu zaudējusi. Proti, kā atzīts juridiskajā literatūrā un tiesu praksē, ar lietas vešanu saistītos izdevumus atlīdzina tādā pašā kārtībā kā tiesas izdevumus (*Civilprocesa likuma 41.pants*). Tāpēc puses pēc vispārējiem noteikumiem nevar būt atbrīvotas no šo izdevumu atlīdzināšanas, ja tiesas spriedums lietā nav viņām labvēlīgs (*sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa) Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā – Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2011, 140.lpp.; Senāta Civillietu departamenta 2010.gada 10.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-625, 2011.gada 6.aprīļa spriedumu lietā Nr.SKC-143, 2012.gada 27.septembra spriedumu lietā Nr.SKC-412, 2013.gada 14.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-1639*).

[9.2] Apelācijas instances tiesa konstatējusi un par to strīds nepastāv, ka atbildētājai, kura lūgusi atlīdzināt ar lietas vešanu saistītos izdevumus, bijuši izdevumi 177,86 EUR advokāta palīdzības samaksai.

Atsaucoties uz Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu, kas reglamentē advokāta palīdzības samaksai izlietoto izdevumu atlīdzības apmēru, Civillietu tiesas kolēģija apmierinājusi atbildētājas lūgumu un piedzinusi no prasītājas atbildētājas labā izdevumus advokāta palīdzības samaksai to faktiskajā apmērā.

Civillietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesa, piedzenot no prasītājas atbildētājas labā izdevumus advokāta palīdzības samaksai, nav piemērojusi Civilprocesa likuma 44.panta trešo daļu (*citēta šā sprieduma 9.1.punktā*), kuru vajadzēja piemērot, jo prasība daļēji apmierināta.

Kā atzinis Augstākās tiesas Senāts 2013.gada 28.novembra spriedumā lietā Nr.SKC-1770, atbildētājs nevar prasīt tiesu pārnest izdevumus advokāta palīdzības samaksai uz prasītāju gadījumos, ja tiesa daļēji apmierinājusi prasību un piedzinusi kaut vai naudas izteiksmē pavisam niecīgu summu. Prasības daļēja apmierināšana apstiprina to, ka atbildētājs ir aizskāris prasītāja civilās tiesības un viņa vēršanās tiesā ir bijusi pamatota. Tas nozīmē, ka atbildētājs var lūgt atlīdzināt prasītājam ar lietas vešanu saistītos izdevumus tikai tad, ja prasība ir noraidīta.

Pastāvot šādiem apstākļiem, Civillietu departaments uzskata, ka spriedumu daļā par atbildētājas ar lietas vešanu saistīto izdevumu piedziņu no prasītājas nevar atzīt par likumīgu.

Tā kā, pretēji piemērojot Civilprocesa likuma 44.panta trešajā daļā noteikto, šie izdevumi no prasītājas nevar tikt piedzīti, Civillietu departaments, vadoties no procesuālās ekonomijas un lietderības apsvērumiem, atzīst, ka lietas šajā daļā nodošana jaunai izskatīšanai konkrētajā situācijā nav nepieciešama.

[9.3] Civillietu departaments nevērtē /pers. B/ 2015.gada 21.maijā iesniegto „protestu" (*sk. lietas 106.lp.*), ar kuru faktiski tiek apstrīdēts Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 12.maija rīcības sēdes lēmums daļā par atteikšanos ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar prasītājas kasācijas sūdzību, jo atbilstoši Civilprocesa likuma 477.pantam kasācijas instances tiesas nolēmumi nav pārsūdzami.

Tāpat bez ievērības Civillietu departaments atstāj 2016.gada 6.oktobrī iesniegtos papildus pierādījumus (*sk. lietas 116.-138.lp.*), jo kasācijas instances kompetencē neietilpst pierādījumu vērtēšana (Civilprocesa likuma 450.panta trešā daļa).

**Rezolutīvā daļa**

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Civillietu departaments

**n o s p r i e d a :**

Atcelt Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2013.gada 18.decembra spriedumu daļā, ar kuru no /pers. B/ GĪKS /Nosaukums A/ labā piedzīti ar lietas vešanu saistītie izdevumi 177,86 EUR (viens simts septiņdesmit septiņi *euro* 86 centi), nenododot lietu šajā daļā jaunai izskatīšanai.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis N.Salenieks

Tiesnese A.Vītola

Tiesnese M.Zāģere